

Politikernes Klima-Dokument

- politikernes kvittering til borgerne

Opsamling på politikermøde om klima

mandag den 22. november 2010 i Regionshuset i Sorø

- som opfølgning på Region Sjællands borgertopmøde om klima tre uger tidligere

Dokumentets indhold:

- Politikermødets afsæt og formål
- Fem temaer for en styrket klimaindsats i regionen
- borgernes bud fra borgertopmødet
- Politikernes vurderinger inden for de fem temaer: De væsentligste beslutningsområder for en styrket klimaindsats i regionen – og en vægtning af områderne
- Den videre proces...
- Deltagerliste

Politikermødets afsæt og formål

Afsæt for politikermødet

Region Sjælland afholdt lørdag den 30. oktober 2010 et borgertopmøde om klima i Haslev-Hallerne for at spørge regionens befolkning til råd om fremtidens arbejde med klima. Topmødet blev planlagt og gennemført i samarbejde med Teknologirådet.

Borgerne var udvalgt efter et tilfældighedsprincip fra hele regionens område og havde til opgave at give politikere gode råd om, hvordan vi tackler klimaudfordringen. Hvordan kan vi i Region Sjællands område bidrage til at bruge mindre energi, udlede mindre CO₂ og skifte til brug af vedvarende energi som fx vind, sol og biomasse. Olien er ved at slippe op, og på det lange sigt er målet at blive helt uafhængige af kul, olie og naturgas. Det er alt sammen klima-mål som Danmark og resten af EU har forpligtet sig på at nå, nogle af dem allerede inden for det næste årti.

De 225 borgere bidrog på topmødet med deres forslag, vurderinger og prioriteringer til politikerne. Alle resultater fra dagen er samlet i original form i "Borgernes KlimaKatalog". Info om borgertopmødet og selve kataloget kan ses på www.regionsjaelland.dk/borgertopmoede2010

På borgertopmødet havde borgerne hovedrollen og regions- og kommunalpolitikere deltog i en lyttende, neutral rolle.

På politikermødet tager politikerne ordet!

Formål med politikermødet

Region Sjælland og regionens 17 kommuner har lavet en regional klimastrategi. Visionen er at blive en førende klima-region i EU.

Politikermødet har til formål at følge op på borgertopmødet ved – med afsæt i topmødets resultater – at drøfte og udpege væsentlige beslutningsområder for at kunne realisere strategier og visioner.

Resultaterne af borgertopmødet om klima udgør således rammen for politikermødet. Resultatet af politikermødet er dette dokument – "Politikernes Klima-dokument". Det formidles efterfølgende til borgertopmødets deltagere som politikernes kvittering for borgernes indsats og bidrag.

Fem temaer for en styrket klimaindsats i regionen - borgernes bud

- **Bæredygtigt sammenhængende energisystem**

Klimaudfordringen og mangel på olie kræver uafhængighed af fossile brændstoffer. En regional selvforsyning vil reducere CO₂ og give sikker forsyning. Og det skaber arbejdspladser. Mere vedvarende energi og energibesparelser. Udvikle alternativ energiforsyning til bygninger. Det skaber engagement i befolkningen. Planlægning af byudvikling.

Fem temaer udgør rammen om politiker-mødets formulering af beslutningsområder.

Temaerne med stikord er et koncentrat af de udfordringer, som borgerne på topmødet selv har formuleret og prioriteret som de væsentligste at tackle for at styrke klimaindsatsen.

- **Klimavenlige adfærdsændringer**

Oplysning, motivation og dokumentation. Borgerinvolvering. Ændre mindsæt. Vise samfundssind. Forudsætninger for udvikling af klimarigtig adfærd. Adfærdsændringer er nødvendige – hvordan fik vi rygerne til at holde op, kan man lære af det? Viden om de energirigtige løsninger. Målbart, nærværende og synligt. Se resultater. Forbrug og genanvendelse. Både pisk og gulerod.

- **Transport og infrastruktur**

Transport - et område, hvor vi rent faktisk kan gøre noget lokalt og regionalt. Dilemmaer: land/by, livsform, adfærd, struktur. Den region der pendler mest ud af regionen. Byudvikling, flere virksomheder, mindre pendling. Bedre infrastruktur, bedre sammenhæng i regionen, mindre transporttid. Kollektiv transport som reelt alternativ til bilen. Erhvervstransport på skib og på skinner. Planlægning af byudvikling.

- **Udvikling af klimateknologi**

Teknologisk udvikling er forudsætning for at tackle klimaudfordringen. Og den skaber arbejdspladser. Erhvervsudvikling med miljø- og energifremmende virksomheder. Fx uddanne arbejdskraften inden for cleantech. Målrettede investeringer i bæredygtig energi – forskning, borgernært, økonomisk fordelagtigt. Mere offentlig-privat samarbejde. Regionen som testområde for klimavenlige idéer. Visualisering fremmer rigtig adfærd.

- **Det offentliges rolle**

Klima en opgave for det offentlige. Flere ressourcer til opgaven. Aktiv rolle, samlingspunkt for informationer, koordinerende led - viden, erfaringer og overblik. Rollemodel og det gode eksempel. Tage ansvar for egne bygninger og transport. Politikerne forrest med forandringer, love og indsatser. Så vil borgerne også være med. Skabe incitamenter. Fjerne restriktioner og begrænsninger.

De særligt væsentlige beslutningsområder...

...formuleret og vægtet af politikerne

(- hver politiker havde på mødet fem stemmer som kunne gives til et eller flere beslutningsområder. De områder der fik flest stemmer er listet først nedenfor med stemmeantal i parentes)

1. Bæredygtigt sammenhængende energisystem - Alle offentlige bygninger skal være CO₂ neutrale (20 stemmer)

Beslutningsområde:

Alt nybyggeri skal være CO₂ neutralt, intet byggeri uden vedvarende energiforsyning, må ikke bruge fossile brændstoffer, kun vind sol og bioenergi. Grønt regnskab for alle offentlige bygninger.

Begrundelser:

- Vigtigt at det offentlige går foran og viser vejen, det gode eksempel
- Fokus på udvikling af vind, sol og bioenergi
- Helhedstænkning, den offentlige bygningsfunktion skal indgå

2. Klimavenlige Adfærdsændringer - Alle børn/unge cykler eller går i skole (17 stemmer)

Beslutningsområde:

Der skal laves en fælles kampagne i hele Region Sjælland for at få flere børn og unge til at gå eller cykle i skole for at nedbringe transportbehovet og styrke folkesundheden. Der kan gives belønning til de elever, der cykler eller går i skole.

Begrundelser:

- Opdragende virkning på lang sigt
- Inspiration til forældre om også at cykle eller gå
- Stor opmærksomhed på et samlet regionalt initiativ

3. Transport og infrastruktur – pendler-struktur (16 stemmer)

Beslutningsområde:

Der ligger et stort potentiale i udvikling af muligheder indenfor pendling. Vi skal bruge de offentlige virksomheder, der går forrest i at vise smarte løsninger indenfor pendling. Der er flere løsninger. Det skal vises at det er billigere og det kan gøre at den enkelt medarbejder ikke skal investere en masse penge. Og samarbejde med større virksomheder om udvikling af delebilsordning. Park and Ride, udvikling af bedre muligheder for parkering tæt ved den kollektive transport. Pendler-baner til pendlere med flere i bilen og den kollektive transport. Info-materiale om ordninger. Styrke sammenhængen mellem kollektiv og privat transport.

Begrundelser:

- Hvis der er flere om det, er der stordriftsfordele. Det skal synliggøres hvad gevinsterne
- Virksomhederne kan ved at investere have gevinster i forholdet til CO₂ regnskabet

4. Udvikling af klimateknologi - Sammenlagte fjernvarmeanlæg baseret på CO₂-neutrale teknologier (12 stemmer)

Beslutningsområde:

Lovændring som gør det muligt at sammenlægge fjernvarmeanlæg. Uafhængighed af DONG m.h.t. energibeslutninger. Offentligt/privat partnerskab omkring fjernvarme

Begrundelser:

- Oliefyld udfases
- Naturgas ophører
- Bosætningsmuligheder i mindre samfund

5. Klimavenlige Adfærdsændringer - Reduceret energiforbrug i boliger (11 stemmer)

Beslutningsområde:

Offentligt tilbud om klimakonsulent, der kan foretage klimaeftersyn af boligen og rådgive boligejerne om konkrete energibesparelser. Tilbuddet kombineres med tilskuds- og finansieringspakke, fx i samarbejde med lokale håndværkere, der tilbyder energibesparende løsninger.

Det foreslås at indføre intelligente el-målere. El-priserne kan differentieres, så der fx er særlige nattakster.

Begrundelser:

- Der er en hurtig og synlig effekt
- Det er et borgernært tilbud
- Tilskuds- og finansieringspakke kan skabe et stærkere incitament til at foretage investeringer

5. Udvikling af klimateknologi - Plus-Energi, o-energi og Lavenergi bygninger

(11stemmer)

Beslutningsområde:

Der skal sættes på at optimere energianvendelsen i byggeriet, både nybyggeri og eksisterende bygninger. Særlig opmærksomhed på plus- og o-energi huse. Der er særligt behov for at arbejde med det eksisterende byggeri. I Region Sjælland vil vi arbejde med forskning og udvikling samt praktisk afprøvning og demonstration. Alle fremtidige el-apparater skal være A-mærkede. Effektive ventilationsanlæg skal fremmes. Desuden bør smart-grid teknologi udbredes.

Begrundelser:

- Store besparelspotentialer
- Udvikling af virksomhedsområder og nye job
- Medvirke til at "brande" Region Sjælland som en grøn region

---

Bæredygtigt sammenhængende energisystem - Overordnet koordinering

Beslutningsområde:

Skabe overordnet koordinering mellem kommunerne om energiløsninger. Udbygning af smart grid systemet i regionen. Der skal være én indgang for viden til borgerne om energispørgsmål.

Begrundelser:

- Bedre udnyttelse af energikapaciteten
- Fælles mål nås bedst i fællesskab
- Investeringer kan fordeles mellem flere

Bæredygtigt sammenhængende energisystem - Afgiftssystemer og lånemuligheder

Beslutningsområde:

Differentierede afgiftssystemer, der fremmer klimarigtig adfærd. Ejendomsskatten kan sænkes, hvis der investeres i bæredygtige energiforbedringer. El skal være billigere om natten. Intelligente el-løsninger. Det skal være lettere at låne penge for borgere til klimainvesteringer.

Begrundelser:

- Det regulerer forbruget her og nu, det er adfærdsregulerende
- Det giver valgmuligheder og synliggør forbruget
- Skaber ansvarlige og energibevidste borgere

Bæredygtigt sammenhængende energisystem - Bæredygtig incitamentstruktur

Beslutningsområde:

Både tilskud og afgiftsstruktur skal fremme klimavenlige energiløsninger. Afgiftsstrukturen skal være logisk og letforståelig, så man som borger - eller virksomhed - kan regne ud hvilke konsekvenser forskellige handlinger/ændringer vil have. Mere gulerod end pisk. Offentligt-privat samarbejde skal understøttes.

Begrundelser:

- Økonomiske konsekvenser har stor umiddelbar betydning for vores handlinger ift. energiinvesteringer
- Det er vigtigt med oplysning, viden og synlighed lokalt, så vi forstår hvad det handler om
- Skaber lokalt engagement og arbejdspladser

Det offentlige rolle - Turde tænke bæredygtige sammenhænge i alle politikområder

Beslutningsområde:

Væsentlige beslutningsområder er erhvervs politik, transport, byplanlægning, sundhedssystemet og afgiftssystemet.

Begrundelser:

- Det er bedre
- Det er billigere
- Det er smartere

Det offentlige rolle - Information til borgerne

Beslutningsområde:

Det er vigtigt at region og kommuner går foran ved at iværksætte informationskampagner på f.eks. folkeskoler, hvor offentlige myndigheder kunne lave undervisningsmateriale, og derigennem skabe fokus på klima og klimavenlig adfærd. Information på offentlige institutioner, arbejdspladser og så videre. Region og kommuner skal gå foran og være det gode eksempel.

Begrundelser:

- Få alle borgere med
- Undervise og oplyse børn, så de bliver klimabevidste
- Fortælle det gode eksempel

Klimavenlige Adfærdsændringer - Mobility manager

Beslutningsområde:

Hjælpe borgerne med at blive CO₂-neutral mobile. Det sker ved at tage rundt i selve kommunen, virksomheder og foreninger, hvor der rådgives om eks. samkørsel, hjemmearbejdsdage, skift af transportform mv., med henblik på at nedsætte CO₂-belastningen.

Begrundelser:

- Der er et stort potentiale
- Der er mulighed for offentlig støtte samt økonomisk gevinst for brugerne
- Der er en mulig stor sundhedsmæssig sidegevinst

Klimavenlige Adfærdsændringer - Uvildige energirådgivningscentre

Beslutningsområde:

Region og kommuner samarbejder om at lave et uvildigt rådgivningscenter uafhængigt af salgsinteresser i hver kommune, hvor alle borgere kan få vejledning om energibesparelser og vedvarende energi, f.eks. suppleret med termografiundersøgelser. Der skal samtidig være fælles information på internettet. Det tilstræbes på sigt at rette det mod den enkelte husstand.

Begrundelser:

- Borgerne er motiverede og ønsker vejledning på området jf. borgertopmødet
- En neutral oplysende instans vil være troværdig ift. borgerne
- Det er, også økonomisk, nærværende for borgerne

Transport og infrastruktur - El

Beslutningsområde:

El

Begrundelser:

- Vil udnytte alternative energikilder såsom vindmøller, biogas, bølgeenergi, solceller etc.
- Mindre forurening. Et løft til en dansk industri. En ny styrkeposition.
- Mindre affald - de fossile brændstoffer giver en masse affald ex. kul

Transport og infrastruktur - Pendling, offentlig trafik og infrastruktur

Beslutningsområde:

Pendling, offentlig trafik og infrastruktur

Begrundelser:

- Koordinering af køreplaner - det er noget rod i øjeblikket
- Det skal være billigere at bruge de offentlige transportmidler i forhold til bilen/de individuelle transportmidler
- Den offentlige transport skal køre mere energivenligt end i dag/bruge alternative energikilder

Transport og infrastruktur - It infrastruktur

Beslutningsområde:

Den lange pendling der foregår i vores region kan mindskes ved i højere grad at udvikle it-infrastrukturen og lave den bedre og hurtigere og sikker drift. Det vil hjælpe på at folk nemmere kan arbejde hjemme. Samt arbejde mens de pendler i det kollektiv transport. Det vil gøre at folk kan arbejde effektivt både hjemme og på vej til arbejde.

Begrundelser:

- Medarbejder-rekruttering
- mindre pendling pga. mulighed for at arbejde hjemme
- mere driftssikker it infrastruktur

Udvikling af klimateknologi - Vind- og bølgeenergi for at blive selvforsynende med EL

Beslutningsområde:

Vi vil satse på kendt teknologi for at få en hurtig nedbringelse af CO₂

Begrundelser:

- Kendt teknologi for hurtig og sikker gevinst
- Selvforsyning
- Udsiftning til større og mere effektive vindmøller

Udvikling af klimateknologi - Sol og Vind skal ind

Beslutningsområde:

Der er behov for både videreudvikling af og forskning i solvarme-, solcelle- og vindkraftteknologi samt integration af disse teknologier i det regionale energisystem. Specielt skal udvikles systemer til lagring af sol- og vindenergi. Husstands vindmøller og solanlæg er interessante udviklingsområder.

Begrundelser:

- Vind spiller en central rolle i fremtidens regionale energisystem
- I Region Sjælland er der gode muligheder for at fungere som test-facilitet
- Skabelse af grønne arbejdspladser

Den videre proces...

Deltagerne på borgertopmødet vil modtage "Politikernes Klima-dokument" som politikernes kvittering for borgernes indsats og bidrag. Det sker sammen med Region Sjællands udsendelse af Borgernes KlimaKatalog til deltagerne.

Politikernes Klima-Dokument bringes desuden med tilbage i de respektive organisationer, hvor det vil blive drøftet i relevante udvalg og fora.

Endvidere formidles dette dokument sammen med Borgernes KlimaKatalog til Folketinget (Miljø- og Planlægningsudvalget, Energipolitisk Udvalg, Trafikudvalget, Fødevarerudvalget), til de respektive ministre samt til byrådene i regionens 17 kommuner. Og til værterne for mødet - regionsrådets medlemmer samt til pressen.

Deltagerliste

Arne Graae Jensen (V)	Formand, Teknik- og Miljøudvalget	Guldborgsund Kommune
Bertel Stenbæk (V) Bøje Winther (V)	Formand, Teknik- og Miljøudvalget Regionsrådet	Kalundborg Kommune Region Sjælland
Dora Olsen (O)	Viceborgmester	Køge Kommune
Ellen Manelius Knudsen (C) Erik Just Pedersen (A) Erling B. Nielsen (F) Erling Hugger Jakobsen (A) Eva Levinsen (F)	Regionsrådet Udvalget for Klima og Miljø Viceborgmester Kommunalbestyrelsen Regionsrådet	Region Sjælland Holbæk Kommune Vordingborg Kommune Faxe Kommune Region Sjælland
Flemming Damgaard Larsen (V) Flemming Stenild (F)	Medlem af Folketinget Regionsrådet	Christiansborg Region Sjælland
Hans Barlach (C) Hans Ole Drost (V) Hans Ole Nybjerg (V) Helge Adam Møller (C)	Borgmester Regionsrådet Regionsrådet Medlem af Folketinget	Greve Kommune Region Sjælland Region Sjælland Christiansborg
Henning Fougth (V) Henning Michael Tønning (A) Henrik Holmer (A)	Regionsrådet Regionsrådet Borgmester	Region Sjælland Region Sjælland Vordingborg
Kommune		
Ib Larsen (F)	Formand, Teknik- og Miljøudvalget	Slagelse Kommune
Jens Ravn (V) Jesper Gersholm (F) Jette Leth Buhl (F) Jørn Christensen (F)	Regionsrådet Lokaldemokrati-udvalget Regionsrådet Regionsrådet	Region Sjælland Næstved Kommune Region Sjælland Region Sjælland
Kai Nielsen (V) Kate Sørensen (A) Knud Erik Hansen (A) Knud Munksgaard (B)	Regionsrådet Regionsrådet Borgmester Regionsrådet	Region Sjælland Region Sjælland Faxe Kommune Region Sjælland
Linda Nielsen (F) Liselott Blixt (O) Louis Selchou Hansen (F)	Formand, Teknik- og Miljøudvalget Medlem af Folketinget Regionsrådet	Sorø Kommune Christiansborg Region Sjælland
Meta Fuglsang (F)	Medlem af Folketinget	Christiansborg
Naima Simring (V) Nelle Søndermand (F) Nicolai Nicolaisen (A) Niels Hörup (V) Niels Ulrik Hermansen (V)	Regionsrådet Formand, Klimaudvalget Regionsrådet Borgmester Borgmester	Region Sjælland Faxe Kommune Region Sjælland Solrød Kommune Ringsted kommune
Ole Marqweis (S)	Regionsrådet	Region Sjælland

Rudy Rune (O)	Næstformand, Miljø- og Klimaudvalget	Odsherred Kommune
Skjold de la Motte (F)	Regionsrådet	Region Sjælland
Steen Bach Nielsen (A)	Regionsrådet	Region Sjælland
Stig Vestergaard (A)	Borgmester	Lolland Kommune
Susanne Lundvald (A)	Regionsrådet	Region Sjælland
Søren Eriksen (A)	Regionsrådet	Region Sjælland
Torben Haack (F)	Regionsrådet	Region Sjælland
Vibeke Grave (A)	Medlem af Folketinget	Christiansborg
Villum Christensen (LA)	Medlem af Folketinget	Christiansborg

www.regionsjaelland.dk/borgertopmoede2010

Region Sjælland
Alléen 15
4180 Sorø